

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XLVI. — Izdan in razposlan dné 26. junija 1894.

(Obsega števil. 122.—125.)

122.

Ukaz ministerstev za notranje stvari, finance, trgovino in poljedelstvo z dné 11. maja 1894. l.

o dodeljevanju zvišanih dnevsčin državnim uradnikom, ki posredujejo pri mednarodnih komisijah za vredbo meje.

Državnim uradnikom, kateri morajo posredovati pri mednarodnih komisijah za vredbo meje, dovoljuje se zaračun 50odstotnega pribitka k pristojbinam, ki jim gredó po pravilu, in to za vso dobo njih opravila.

Bacquehem s. r.

Wurmbrand s. r.

Plener s. r.

Falkenhayn s. r.

123.

Dopustilnica z dné 27. maja 1894. l.

za lokalno železnico iz Přivoza v Moravsko Ostrovo in Vítkovice.

Mi Franc Jožef Prvi,
po milosti Božji cesar avstrijski;
apostoljski kralj ogrski, kralj češki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimérski

(Slovenisch.)

in ilirski; nadvojvoda avstrijski; véliki vojvoda krakovski; vojvoda lotarinški, salcburški, štajerski, koroški, kranjski, bukovinski, gorenjsleški in dolenje-sleški; véliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski itd. itd. itd.

Ker je firma Brnska družba za lokalne železnice zaprosila, da bi se ji dalo dopustilo, zgraditi in obratovati lokalno železnico iz Přivoza v Moravsko Ostrovo in Vítkovice, vzvidelo se Nam je, z ozirom na občo korist te podjetbe, imenovani družbi to dopustilo na podstavi zakona o dopuščanju železnic z dné 14. septembra 1854. l. (Drž. zak. št. 238.) kakor tudi na podstavi zakonov z dné 17. junija 1887. l. (Drž. zak. št. 81.) in z dné 27. decembra 1893. l. (Drž. zak. št. 198.) podeliti takéle:

§. 1.

Brnski družbi za lokalne železnice dajemo pravico, zgraditi in obratovati lokomotivno železnico, katero bo kot lokalno železnico s pravilno raztečino (parno tramovko) napraviti od postaje Moravska Ostrova na privilegovani severni železnici cesarja Ferdinanda v Přivozu čez Ostrovo v Vítkovice.

§. 2.

Železnici, ki je predmet te dopustilnice, dodeljujejo se nastopne ugodnosti:

a) Oprostilo od kolkov in pristojbin za vse pogodbe, ki jih podjetba sklene, za vse vloge, ki

jih vpodá, in za listine, ki jih naredí; nadalje za vse knjižne vpise na podstavi teh pogodeb in listin, in naposled za druge uradne posle in uradne izdatke v namene, povedane tu doli, namreč:

1. v to, da se nabavi glavnic in zagotovi glavnično obrestovanje in pa obrat do časa, ko se začne ta obrat;

2. v pridobitev zemljišč, v gradnjo in opravo železnice do konca prvega obratnega leta.

Té ugodnosti se ne uporabljajo na razprave sodnega postopanja v spornih stvaréh.

- b) Oprostilo od kolkov in pristojbin za izdajo delnic namenjenih v nabavo glavnic za prvo napravo in dopustilo vstrežno opremo, sè začasnimi vred, in pa od prenosnine, kar se je nabere o nakupu zemljišč konci prvega obratnega leta (lit. a, št. 2.), razen pristojbin, ki jih je o tem povodu opraviti in katere po obstoječih zakonih pristojé občinam ali drugim samovpravnim združbam;
- c) oprostilo od pristojbin in odredbin, dolžnih za podeljeno dopustilo in za izdajo te dopustilnice;
- d) oprostilo od dobitkarine in dohodarine, od plačevanja pristojbin za kupone, in tako tudi od vsakega novega državnega davka, kateri bi se vtegnil uvesti z bodočimi zakoni, na dobo tridesetih let, računè od današnjega dné.

§. 3.

Družba je dolžna, gradnjo v §. 1. imenovane železnice začeti precej in dokončati jo najdalje v enem letu, računè od današnjega dné; dodelano železnico je takoj izročiti javnemu prometu ter obrat po nji vzdrževati nepretrgoma ves čas, dokler traja dopustilo.

Da se bo držala gorenjega rokú za gradnjo, dolžna je družba dati zagotovilo, položivši varščino petih tisoč goldinarjev v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novci varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevale zgorenje dolžnosti, smé se izreči, da je ta varščina zapala.

§. 4.

Da izdela dopuščeno železnico, dodeljuje se družbi pravica razlastitve po določilih dotičnih zakonitih predpisov.

Ista pravica naj se družbi dodeli tudi zastran tistih dovlačnic, ki bi se imele narediti in o katerih bi državno upravstvo spoznalo, da je njih naprava v javni koristi.

Kar se tiče državne ceste iz Ostrove v Těšin, ki jo je rabití za dopuščeno železnico, mora družba izpolniti tiste pogoje, ki jih predpisuje politično želno oblastvo kot cestno upravstvo v porazumu z generalnim nadzorstvom avstrijskih železnic.

Kolikor bi se v napravo dopuščene železnice rabile druge javne ceste, naj družba dobi privolilo tistih, ki so dolžni té ceste vzdrževati, oziroma tistih oblastev in organov, ki imajo po veljajočih zakonih pravico, dajati privolilo v porabo ceste.

§. 5.

Družbi se je ob gradnji in obratu dopuščene železnice držati tega, kar ustanavlja ta dopustilnica, in pa dopustilnih pogojev, ki jih bo postavilo trgovsko ministerstvo, pa tudi tega, kar veljavajo semkaj merèči zakoni in ukazi, zlasti zakon o dopuščanju železnic z dné 14. septembra 1854. l. (Drž. zak. št. 238.) in železnični obratni red z dné 16. novembra 1851. l. (Drž. zak. št. 1. iz l. 1852.), in pa zakoni in ukazi, kateri se morebiti v bodoče dadó. Kar se tiče obrata, odpuščajo se varnostne naredbe in obratni predpisi, podani v redu za železnični obrat in v dotičnih dodatnih določilih, v toliko, kolikor se bo z ozirom na posebne prometne in obratne razmere, sosebno na znižano vozno brzino, trgovinskemu ministerstvu zdelo pripustno, ter bodo na to stran veljali dotični posebni obratni predpisi, ki jih izdá trgovsko ministerstvo.

§. 6.

Znesek resnične in pa nominalne napravne glavnic potrebuje odobrila državnega upravstva.

Pri tem naj veljá to načelo, da se ne smejo v račun postavljati nikakoršni drugi stroški razen stroškov za sestavo projekta, za gradnjo in vredbo železnice in za dobavo vozil res uporabljenih in prav izkazanih, prišteveši interkalarné obresti, ki so bile med grajenjem res izplačane, in kar je bilo res kurzne izgube pri dobavi glavnic.

Ako bi po dogradbi železnice bilo treba še drugih novih staveb, ali ako bi bilo treba pomnožiti obratne naprave, sméjo se dotični stroški prišteti napravní glavnici, če je državno upravstvo pri-

volilo v namerjane nove stavbe ali v pomnožitve obratnih naprav in če se stroški izkažejo, kakor gré.

Vso napravno glavnico je treba odplačati v času, dokler traja dopustilo, po razdolžnem črtežu, ki ga odobri državno upravstvo.

§. 7.

Vojaščino bo prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporabljanje vojaške tarife ob odpravi oseb in reči se je v tem oziru in pa gledé polajšil potujočim vojaškim osebam ravnati po določilih, katera vsak čas veljajo pri privilegovani severni železnici cesarja Ferdinanda.

Ta določila se uporabljajo tudi za deželno brambovstvo in črno vojsko obéh državnih polovic, za tirolske deželne strelce in za žandaremstvo, in to ne samo o potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi o služabnem potovanju na svoj račun k orožnim vajam in priglednim zborom.

Družba se zavezuje, da bo pristopila dogovoru, med avstrijskimi železničnimi družbami sklenjenemu zastran nabave in imetka opravnih reči za prevažanje vojakov in zastran vzajemnega pripomaganja z vozili za večje vojaške prenose, dalje da bo pristopila vsak čas veljajočim predpisom o železništvu za čas vojske in pa dodatnemu dogovoru, ki je obveljal 1. dné junija 1871. l. o prenosu takih bolnikov in ranjencev, katere je ležéče prevažati na račun vojaške blagajnice.

Vsak čas veljajoči predpis za vojaške prenose po železnicah, in pa vsak čas veljajoči predpisi o železništvu za čas vojske zadobé za družbo moč in veljavo z dném, ko se po dopuščeni železnici prične obrat. Predpisi enake vrste, ki se bodo izdali po tem času, ki se pa ne bodo objavili po Državnem zakoniku, zadobé za družbo veljavo in moč, kadar se ji bodo uradoma priznanili.

Te dolžnosti ima družba samó v toliko, kolikor se njih izpolnjevanje zdí izvršljivo z ozirom na drugotnost te proge in na olajšila, vsled tega dodeljena gledé na napravo, opremo in vrsto obrata.

Družba je dolžna, pri oddaji služeb ozirati se v zmyslu zakona z dné 19. aprila 1872. l. (Drž. zak. št. 60.) na doslužene podčastnike iz vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambe.

§. 8.

V koliko je enake ugodnosti, kakor jih ustanavlja gledé na prevažanje vojakov §. 7., dodelje-

vati civilnim stražnim četam (varnostni straži, finančni straži i. e.) ali drugim javnim organom, to se določuje v dopustilnih pogojih.

§. 9.

Družba je dolžna, v slučaju mobilizacije in vojske vsak čas brez zahtévka odškodnine ustaviti obrat v toliko in tako dolgo časa, kolikor bi vojaško oblastvo spoznalo, da je potrebno za premikanje krdel ali druge vojaške operacije po kaki javni cesti, ki jo rabi železnica.

§. 10.

Dopustilna doba in ž njo vréd v §. 9. lit. b) zakona o dopuščanju železnic izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset (90) let, računéč od današnjega dné, ter mine po tem roku.

Državno upravstvo smé izreči, da je dopustilo tudi pred iztekom gorenjega roku izgubilo svojo moč, ako se ne bi izpolnjevale dolžnosti, v §. 3. ustanovljene o začetku in dovršitvi gradnje in pa o začetku obrata, ter bi se kak prestop roku ne mogel opravičiti v zmyslu §. 11., lit. b) zakona o dopuščanju železnic.

§. 11.

Družba nima pravice, tretjim osebam prepustiti obrat po dopuščeni železnici, ako ji tega državno upravstvo izrečno ne dovoli.

Državnemu upravstvu je pridržana pravica, da smé po dopuščeni železnici sosebnó tedaj, kadar bi ta zadobila neposredno zvezo s kako železnico, ki jo morda tedaj obratuje država, obrat na se vzeti ter voditi na račun družbe ves ostali čas, dokler bo še trajalo dopustilo.

V tem slučaju mora družba državnemu upravstvu povrniti stroške, ki mu zares nastanejo iz obratovanja in katere bo eventualno ustanoviti poprek.

Kakó naj se sicer vodi ta obrat, vravná se s posebno obratno pogodbo, ki naj se sklene med državnim upravstvom in družbo.

§. 12.

Družba ima dolžnost, državnemu upravstvu na njegovo zahtevo vsak čas dopustiti soporabo

železnice za promet med že obstoječimi železnicami ali pa takimi, ki se bodo še le napravile in bodo v državnem obratu, in to takó, da ima državno upravstvo pravico, prosto ustanavlja tarife, za primérno odškodnino odpravljati ali odpravljati dajati cele vlake ali posamezne vozove po soporabljeni železnici ali posameznih njenih kosih. Ta soporaba naj se vendar vrší samó toliko, da se ž njo ne moti lastni pravilni obrat soporabljene železnice.

Odškodnina, katero bo opravljati, ustanoví se po določilih, razglašanih v prilogi C k dopustilnici z dné 1. januarja 1886. l. za cesarja Ferdinanda severno železnico v Drž. zak. iz leta 1886. na strani 63.

§. 13.

Državno upravstvo si pridržuje pravico, da smé dopuščeno železnico, ko bo dodelana in v obrat izročena, vsak čas odkupiti po nastopnih določilih:

1. Da se ustanoví odkupnina, seštejejo se letni čisti donosi, kar jih je podjetba imela v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti donosi najslabjših dveh let in potém se izračuni poprečni čisti donos ostalih petih let.

2. Ako bi se pak železnica odkupila pred preteklim sedmim obratnim letom, ali kadar bi po določilih odstavka 1. najdeni srednji čisti donos ne dosegel vsaj letnega zneska, enakega tisti letnini, ki je potrebna za štiriodstotno obrestovanje in razdolžitev po državnem upravstvu odobrene delnične glavnice v času, dokler traja dopustilo, tedaj se ta spredaj oznamenjeni letni znesek določi za čisti donos, ki ga je jemati v podstavo za odméro odkupnine.

3. Odškodnina, ki jo bo dati, bodi v tem, da se v še ostali dobi dopustila po zmislu odstavka 1., oziroma, kadar nastane kateri v odstavku 2. omenjenih slučajev, izplačuje družbi tamkaj navedena letnina za delniško glavnico v polletno 30. dné junija in 31. dné decembra vsako leto po izteku dospévajočih obrokih.

4. Državi se pridržuje pravica, da plača kadarkoli namesto še ne dospelih letnih plačil glavnico, enako znesku glavnice, računéč obresti od obresti, po štiri od sto na leto diskontovane vrednosti onih plačil, ki jih je po določilih odstavka 3. opravljati polletno.

Ako se država odloči, to glavnico plačati, plača naj jo v gotovini ali z državnimi zadolžnicami, kakor si to sama izbere. Državne zadolžnice je pri tem računiti po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno preteklem polletju na dunajski borzi zaznamovali o državnih zadolžnicah enake vrste.

5. Izplačavši odkupnino, pride država po odkupu železnice in z dném tega odkupa brez daljne odplate v bremen čisto last in v užitek te tukaj dopuščene železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, vštévši tudi vozila, gradivne zaklade in pa iz napravne glavnice narejene obratne in pričuvne zaklade, ako le-ti niso že bili namenu primerno uporabljeni z odobrilom državnega upravstva.

§. 14.

Ko mine dopustilo in tistega dné, ko mine, preide brezodplatno na državo neobremenjena lastnina in užitek tu dopuščene železnice in vsega premičnega in nepremičnega pristojsstva, vštévši tudi vozila, gradivne záloge in pa kake iz napravne glavnice narejene obratne in pričuvne zaklade v obsegu, povedanem v §. 13., št. 5.

Kadar to dopustilo mine in pa tudi, ako se železnica odkupi (§. 12.), obdrži družba lastni pričuvnega zaklada, napravljenega iz lastnih donosov podjetbe, in pa kar bi imela po obračunih tirjati, potém last posebnih del in poslopij, napravljenih ali pridobljenih iz lastne imovine, katere si je ona sezidala ali pridobila po pooblastilu državnega upravstva z izrečnim pristavkom, da té reči niso pristojsstvo železnice.

§. 15.

Državno upravstvo ima pravico, prepričati se, da je gradnja železnice in pa obratna naprava po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

Tudi ima državno upravstvo pravico, po svojem človeku pregledovati gospodarstvo, in sosebno po nadzornikih, ob stroških družbe pošiljanjih — kakorkoli se mu vzvidi primerno — prigledovati, da se delo izvaja po projektu in po pogodbi.

Ako se napravi delniška družba, iméj komisar, ki ga postavi državno upravstvo, tudi pravico, kolikor se mu primerno zdi, hoditi v seje uprav-

nega svéta ali drugega zastopa, kateri veljá za načelništvo družbe, in pa v vélike zборе, ter tam ustavljati vse sklepe in naredbe, ki so nasprotni zakonom, dopustilu ali družbenim pravilom, ali pak kvarni javni koristí; toda v takem slučaju je komisarjeva dolžnost, precej si izprostiti razloko trgovinskega ministerstva, katera naj se dá brez odloga ter naj veže družbo.

Za tu ustanovljeno nadzorovanje železniške podjetbe mora družba z ozirom na breme opravil, ki je ž njim združeno, v državno blagajnico plačevati letno poprečnino, katere višino bo določilo državno upravstvo, oziraje se na obseg podjetbe.

Družba se odvezuje zaveznosti, izrečenih v §. 89. železničnega obratnega redú z dné 16. novembra 1851. l. (Drž. zak. št. 1. iz l. 1852.) gledé na vračilo večih stroškov, ki bi se nabrali po policijskem ali dohodarstveno-uradnem nadzoru, in pa gledé dolžnosti, zastonj nabavljati in vzdrževati uradne mestnosti.

§. 16.

Ako bi se poleg vsega prejšnjega svarila večkrat prelomile ali opustile dolžnosti, v dopustilnici, v dopustilnih pogojih ali v zakonih naložene, pridržuje se državnemu upravstvu tudi pravica, da se poprime zakonom primernih naredeb ter po okolnostih izreče, da je dopustilo izgubilo svojo moč še pred iztekom dopustilne dobe.

Resno opominjaje vsakega, da ne delaj zoper to, kar ustanavlja tá dopustilnica, in dodeljujoč družbi pravico, zastran izkazne škode zahtevati vračila pred Našimi sodišči, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustilnico in vsem, kar se v nji določuje.

V spričálo tega izdajemo to pismo, navdarjeno z Našim vélikim pečatom, v Našem države glavnem in prestolnem mestu dunajskem sedemindvajsetega dné meseca maja v letu milosti tisoč osem sto devetdesetem in četrtem, Našega cesarjevanja šestinštiridesetem.

Franc Jožef s. r.

Windisch-Graetz s. r.

Wurmbrand s. r.

Plener s. r.

(Slovenisch.)

124.

Zakon z dné 12. junija 1894. l.

o napravi, oziroma pridobitvi lastnih poštnih in telegrafskih poslopij v Bélsku, Celju, Litoměřicah, Písku, Prostějovu, Samboru in Teplici in o razširbi uradnega poslopja v Pragi.

S pritrdílom obéh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Vladi se daje oblast, da za stavbe lastnih poštnih in telegrafskih poslopij v Belsku, Celju, Litoměřicah, Písku, Prostějovu, potem za nakup po ene hiše v taisti namen v Samboru in Teplici, na posled za razširbo uradnega poslopja v Pragi potrebne novce, in to:

1. za Bélsk	180.000 gl.
2. „ Celje	188.775 „
3. „ Litoměřice	155.000 „
4. „ Písek	103.000 „
5. „ Prostějov	129.000 „
6. „ Sambor	54.000 „
7. „ Teplico	90.000 „
8. „ Prago	468.000 „

vkupe 1,385.775 gl.,

en milijon tristo petinosemdeset tisoč sedemsto petinosemdeset goldinarjev nabavi s posojilom takó, da se bodo potrebovane glavnice obrestovale največ s štirimi od sto ter razdóžile najdalje v petinštiridesetih letninah.

§. 2.

Zavodi, ki to posojilo dadó, bodo gledé obrestnega dohodka od tega posojila oproščeni vsake dohodarine ali vsakega davka, ki se v bodoče uvede namesto nje, in pa gledé prejemnih potrdil o plačilih obresti in glavnice prosti dolžnosti kolkovne in pristojbinske.

§. 3.

Letnine, ki doteko v plačilo, vpostavljati je vsako leto v državni proračun, in sicer v potrebščini državnega dolga, zato pa je potrebščino, dose-daj se kažóčo za trgovinsko ministerstvo, znižati za znesek najemnin, ki se s tem prihrani.

Letni donos, ki se dobí iz tega, da se posamezne sestavine teh poslopij dadó v najem, vpo-

stavljeni je v državni proračun pod založbo trgovinskega ministerstva.

§. 4.

Izvršitev tega zakona se naroča Mojemu ministru za finance in pa Mojemu trgovinskemu ministru.

V Lainzu, dné 12. junija 1894.

Franc Jožef s. r.

**Windisch-Graetz s. r. Wurmbrand s. r.
Plener s. r.**

125.

**Ukaz finančnega ministerstva
z dné 23. junija 1894. l.,**

da naj se iz obhoda vzame srebrni drobiž po dvajset krajcarjev (dvajsetice) in bakreni drobiž po štiri krajcarje (četrtaki) avstrijske vrednote.

V izvršilo zakona z dné 2. avgusta 1892. l. (Drž. zak. št. 126.), s katerim se ustanavlja kronska vrednota, in pa po dogovoru s kraljevim ogrskim finančnim ministerstvom se z ozirom na ukaza

z dné 1. maja 1893. l. (Drž. zak. št. 72.) in z dné 1. aprila 1893. l. (Drž. zak. št. 48.) ukazuje, da naj se srebrni drobiž po dvajset krajcarjev (dvajsetice) in bakreni drobiž po štiri krajcarje (četrtaki) avstrijske vrednote po téh-le pogojih popolnoma spravi iz obhoda:

1. Srebrni drobiž po dvajset krajcarjev in bakreni drobiž po štiri krajcarje avstrijske vrednote se s 1. dném januarja 1895. l. vzame iz zakonitega obhoda.

Ta drobiž je torej samo še do 31. decembra 1894. l. v zasebnem prometu jemati v plačilo po imenski vrednosti, oziroma po plačilni vrednosti, določeni s členom XXI. v zakonu z dné 2. avgusta 1892. l. (Drž. zak. št. 126.), in sicer po meri člena X. v zakonu z dné 1. julija 1868. l. (Drž. zak. št. 84.).

2. Počenši z dnevom, katerega ta ukaz zadobi veljavo, ne smejo se ti novci po c. k. blagajnicah in uradih več izdajati. Pač pa jih morajo c. k. blagajnice in c. k. uradi všteti do 31. dné decembra 1895. l. sprejemati pri vseh plačilih in v zameno po imenski vrednosti, oziroma po plačilni vrednosti, določeni s členom XXI. v zakonu z dné 2. avgusta 1892. l. (Drž. zak. št. 126.) in sicer po meri člena X. v zakonu z dné 1. julija 1868. l. (Drž. zak. št. 84.).

Po preteku tega rokú mine vsakatera zavezanost države, da mora te novce zamenjati.

3. Ta ukaz stopi v moč s 1. dném julija 1894. leta.

Plener s. r.